

汉英缅 分类词典

တရုတ်-အင်္ဂလိပ်-မြန်မာမျိုးတူစု
ဝေါဟာရအဘိဓာန်

姜永仁 主编

北京大学出版社
PEKING UNIVERSITY PRESS

ISBN 7-301-07483-2

9 787301 074831 >

责任编辑：杜若明

封面设计：常燕生

ISBN 7-301-07483-2/H · 1023

定价：55.00 元

汉英缅分类词典

တရုတ်-အင်္ဂလိပ်-မြန်မာမျိုးတူစု
ဝေါဟာရအဘိဓာန်

主 编：姜永仁
编 写 者：韩德英 汪大年 李 谋
姚秉彦 林 琼 杨国影
姜永仁

北京大学出版社

图书在版编目 (CIP) 数据

汉英缅分类词典/姜永仁主编. —北京: 北京大学出版社,
2004.6

ISBN 7-301-07483-2

I. 汉… II. 姜… III. 百科词典—汉、英、缅 IV. Z32

中国版本图书馆 CIP 数据核字 (2004) 第 053501 号

书 名: 汉英缅分类词典

著作责任者: 姜永仁 主编

责任编辑: 杜若明

标准书号: ISBN 7-301-07483-2/H · 1023

出版者: 北京大学出版社

地 址: 北京市海淀区成府路 205 号 100871

网 址: <http://cbs.pku.edu.cn>

电 话: 邮购部 62752015 发行部 62750672 编辑部 62752028

电子邮箱: zpup@pup.pku.edu.cn

排 版 者: 北京华伦图文制作中心 82866441

印 刷 者: 北京大学印刷厂

发 行 者: 北京大学出版社

经 销 者: 新华书店

787 毫米×1092 毫米 32 开本 23 印张 510 千字

2004 年 6 月第 1 版 2004 年 6 月第 1 次印刷

定 价: 55.00 元

前言

中缅两国山水相连，唇齿相依，是友好邻邦。中缅两国人民世代友好，互通有无，自古以来，开辟了金银大道，建立了亲如兄弟姐妹的“胞波”友谊。

伴随着中缅两国之间政治、经济、文化以及社会各个领域各个层面交往的不断加深，特别是中国与东盟自由贸易区将于 2010 年建立，必然进一步推动中缅两国在政治上、文化上，特别是在经济上的交往。为了适应这种新的形势，我们编纂了《汉英缅分类词典》。

本词典共分政治、经济、外交、法律、军事、工业、农业、科学技术、文化艺术、教育、交通运输、信息传媒、医药卫生、体育、民族、宗教、人类与自然界、家居生活、旅游、动物、植物和禁毒等 22 部分，最后有附录，总共收入词条约 2.5 万条。在编写过程中，我们尽量收录当前新的词汇，并力求缅文翻译符合缅文规律，使缅文地道、标准。

参加本词典编纂工作的有：韩德英教授、汪大年教授、李谋教授、姚秉彦教授、姜永仁教授、林琼副教授、杨国影讲师。相信本词典的出版后，对中缅两国在政治、经济和文化上的交往，对于国内研究缅甸问题的专家学者，对于从事中缅经贸合作的人员，对于在高校学习缅甸语的学生能够有所补益。

本词典在编撰过程中得到了在北京大学外国语学院东语系缅甸语专业任教的缅甸客座教授吴丹崔先生

的大力帮助，同时也得到了在中国国际广播电台工作的缅甸专家吴索伦先生、缅甸驻华使馆的朋友和缅甸语专业博士研究生祝湘辉、硕士研究生易嘉的鼎力协助，在此一并表示感谢。

本词典的出版得到了缅甸珍宝实业股份有限公司、缅甸誉兴进出口公司陆钟芳董事长的大力赞助，没有他的慷慨解囊，本词典将难以问世。北京大学国家外语非通用语种本科人才培养基地也对本词典的启动给予补贴。在此，我们全体编者谨对陆董事长和非通用语种本科人才培养基地表示诚挚的谢意。

由于时间匆忙，加之编纂者水平有限，词典中疏漏和谬误之处在所难免，敬请读者不吝赐教。

姜永仁

2004年3月于北京大学蓝旗营寓所

目 录

前言	1
词典正文	
一、政治	1
二、经济	59
三、外交	104
四、法律	127
五、军事	145
六、工业	177
七、农业	198
八、科学技术	231
九、文化艺术	292
十、教育	339
十一、交通运输	379
十二、信息传媒	420
十三、医药卫生	449
十四、体育	503
十五、民族	557
十六、宗教	561
十七、人类与自然界	576
十八、家居生活	595
十九、旅游	644
二十、动物	667
二十一、植物	678
二十二、禁毒	684
附录	691

一、政治

一、政治 Politics

နိုင်ငံရေး

1. 政治理论 与思想	Political theories and thoughts	နိုင်ငံရေးသဘောတရားနှင့်အတွေးအခေါ်
政治学	political science	နိုင်ငံရေးပညာ၊ နိုင်ငံရေးသိပ္ပံသာသာရပ်
政治生活	political life	နိုင်ငံရေးဘဝ
政治舞台	political stage	နိုင်ငံရေးဇာတ်ခုံ
政治事件	political event	နိုင်ငံရေးကိစ္စ၊ နိုင်ငံရေးဖြစ်ရပ်၊ နိုင်ငံရေးအဖြစ်အပျက်၊ နိုင်ငံရေးအရေးအခင်း
政治活动	political activity	နိုင်ငံရေးလှုပ်ရှားမှု
政治手腕	political stratagem	နိုင်ငံရေးဟရီယာယ်
政治角度	political point of view	နိုင်ငံရေးရှုထောင့်
政治认识	political knowledge	နိုင်ငံရေးအသိ၊ နိုင်ငံရေးဗဟုသုတ
政治态度	political attitude	နိုင်ငံရေးသဘောထား
政治信念	political belief	နိုင်ငံရေးယုံကြည်ချက်
政治纠纷	political dispute	နိုင်ငံရေးအငြင်းပွားမှု
政治平等	political equality	နိုင်ငံရေးတရားမျှတမှု
言论	speech	မိန့်ခွန်း၊ အပြောအဆို၊ စကားပြောဆိုခြင်း
观点	viewpoint	အမြင်
理论	theory	သဘောတရား
立场	stand	ရပ်တည်ချက်၊ ရပ်တည်မှု
方法	method	နည်းနာ
原则	principle	မူ၊ မူဝါဒ
准则	standard	စံထားမှု
总规律	general law	ယေဘုယျတရား
标语	poster	ပိုစတာ
口号	slogan	ဆောင်ပုဒ်
局势	situation	အခြေအနေ

一、政治

前途	future	အလားအလာ၊ ရှေ့ရေး
目标	aim	ရည်ရွယ်ချက်၊ ရည်မှန်းချက်
目的	purpose	ရည်ရွယ်ချက်၊ ဦးတည်ချက်
运动	movement	လှုပ်ရှားမှု၊ အရေးတော်ပုံ
意义	meaning	အဓိပ္ပါယ်
愿望	hope	မျှော်လင့်ချက်၊ လိုအင်ဆန္ဒ
方向	direction	ဦးတည်ချက်၊ ရှေ့ရှာ၊ လားရာ
觉悟	awareness	နိုးကြားမှု
警惕性	vigilance	သတိဝီရိယရှိမှု
关系	relation	ဆက်ဆံရေး
阴谋	plot	လုပ်ကြံမှု
意愿	wish	ဆန္ဒ
转折点	turning point	အလှည့်အပြောင်း
和平演变	peaceful evolution	ငြိမ်းချမ်းစွာပြောင်းလဲမှု
改革	reform	ပြုပြင်ပြောင်းလဲသည်
坚定	strengthen	ပြတ်သားသည်
准备	prepare	ပြင်ဆင်သည်
政党政治	party politics	ပါတီနိုင်ငံရေး
从政年限	political term	နိုင်ငံရေးသက်တမ်း
内部	internal	အတွင်းပိုင်း
协商	consult	ဆွေးနွေးညှိနှိုင်းသည်
分化	break up	သွေးခွဲသည်
分歧	difference, divergence	ကွဲလွဲမှု
差别	difference	ခြားနားမှု
压迫	oppress	ဖိနှိပ်ချုပ်ချယ်သည်
积极性	initiative	စိတ်အားထက်သန်မှု၊ တက်ကြွမှု
废除	abolish	ဖျက်သိမ်းသည်
背离	depart from	ကျောခိုင်းသည်
关键问题	key problem	သော့ချက်ပြဿနာ၊ အဓိကပြဿနာ
爱国	patriotic	မျိုးချစ်

一、政治

烟幕	smoke screen	မှိုင်းလုံး
宣传	propagate	ဝါဒဖြန့်သည်
煽动	incite	လှုံ့ဆော်သည်
发展	develope	ဖြစ်ပေါ်တိုးတက်သည်
威信	prestige	ဂုဏ်သိက္ခာ
中心	centre	အချက်အချာ၊ ဗဟိုချက်မ
地位	position	အဆင့်နေရာ၊ အနေအထား
起作用	effective	ထိရောက်သော
援助	support	ကူညီသည်၊ ထောက်ပံ့သည်
调和	compromise	စေ့စပ်သည်
妥协	compromise	စေ့စပ်ပြေငြိမ်းသည်၊ စေ့စပ်လျော့ပေးသည်
实现	achieve	ရုပ်လုံးဖော်သည်
经验	experience	အတွေ့အကြုံ
庇护	shelter	ခံလှုံခွင့်၊ အကာအကွယ်ပေးသည်
革命	revolution	တော်လှန်ရေး
反革命	counter-revolution	တန်ပြန်တော်လှန်ရေး
社会革命	social revolution	ခေတ်ပြောင်းတော်လှန်ရေး၊ လူမှုတော်လှန်ရေး
非法	illegal	တရားမဝင်သော
方针	policy	မူဝါဒ၊ ပေါ်လစီ
任务	task	တာဝန်
平等	equality	တန်းတူရည်တူ
权利	right	အခွင့်အရေး
人权	human right	လူ့အခွင့်အရေး
战斗, 斗争	struggle	တိုက်ပွဲ၊ စစ်ပွဲ
进行斗争	fight against	တိုက်ပွဲဆင်သည်၊ တိုက်ပွဲဝင်သည်
解放	emancipation	လွတ်မြောက်ရေး
自由	freedom	လွတ်လပ်ရေး
监督	supervision	ကြီးကြပ်ခြင်း

一、政治

剥削	exploit	သွေးစုတ်သည်၊ ခေါင်းပုံဖြတ်သည်
利益	interests	အကျိုး
基础	basis	အခြေခံ
根源	origin	စစ်မြစ်
矛盾	contradiction	ပဋိပက္ခ
实践	practice	လက်တွေ့
实事求是	be truthful and realistic	အရှိကိုအရှိအတိုင်းလုပ်ခြင်း၊ အမှန်ကို အမှန်အတိုင်းလုပ်ခြင်း
服从	obey	နာခံသည်၊ လိုက်နာသည်
依靠	rely on	အမှီပြုသည်၊ အားကိုးသည်
联合	unite with	ပူးပေါင်းသည်
孤立	isolate	ဝိုင်းပယ်သည်၊ အထီးကျန်ဖြစ်သည်
对抗	antagonism	ပဋိပက္ခရန်ငြိုးသည်၊ အတိုက်အခံပြုသည်
历史使命	historical mission	သမိုင်းပေးတာဝန်
动力	motive power	တွန်းအား
潮流	trend	ရေစီးကြောင်း
浪潮	tide	ဒီလှိုင်း
反动	reactionary	ဖောက်ပြန်
危机	crisis	အကြပ်အတည်း
附庸	dependency	အဆွယ်အပွား၊ ဩဇာခံ

2. 政治经济学

学	Political economics	နိုင်ငံရေးဘာဝဗေဒ
生产力	productive forces	ကုန်ထုတ်စွမ်းအား
生产关系	relations of production	ကုန်လုပ်ဆက်ဆံမှု
生产方式	mode of production	ကုန်ထုတ်လုပ်နည်း
生产资料	means of production, capital goods	ကုန်လုပ်အရင်းအနှီး
商品	commodity	ကုန်ပစ္စည်း၊ ကုန်စည်
货币	currency	ငွေကြေး

一、 政治

劳动	labour	အလုပ်လုပ်ခြင်း
积累	accumulation	စုဆောင်းခြင်း
原始积累	primitive accumulation	မူလငွေပင်ငွေရင်းစုဆောင်းခြင်း
消费	consumption	စားသုံးခြင်း
剥削	exploitation	သွေးစုတ်ခြင်း
流通	circulation	လည်ပတ်ခြင်း
交换	exchange	လဲလှယ်ခြင်း၊ ဖလှယ်ခြင်း
生产	production	ကုန်ထုတ်ခြင်း
分工	division of labour	အလုပ်တာဝန်ခွဲဝေခြင်း
分配	distribution	ခွဲဝေခြင်း
再生产	reproduction	ကုန်ထုတ်လုပ်မှုပြန်၍ပြုလုပ်ခြင်း
通货膨胀	inflation	ငွေဖောင်းပွမှု
通货紧缩	deflation	ငွေလျှော့ခြင်း
所有制	ownership	ပိုင်ဆိုင်မှုစနစ်
公有制	public ownership	အများပိုင်စနစ်
全民所有制	ownership by the whole people	ပြည်သူတရပ်လုံးပိုင်ဆိုင်သောစနစ်
集体所有制	collective ownership	စုပေါင်းပိုင်ဆိုင်မှုစနစ်
经济基础	economic base	စီးပွားရေးအခြေခံအုတ်မြစ်
上层建筑	superstructure	အထက်ဆင့်အဆောက်အအုံ၊ အပေါ်ထပ်အဆောက်အအုံ
3. 国家	States	နိုင်ငံ
1) 国家种类	Kinds of states	နိုင်ငံအမျိုးအစား
祖国	motherland, nativeland, homeland	အမိနိုင်ငံ၊ ဇာတိမြေ
外国	foreign country	နိုင်ငံခြား
邻国	neighboring country	အိမ်နီးချင်းနိုင်ငံ
帝国	empire	အင်ပိုင်ယာ၊ နယ်ချဲ့နိုင်ငံ

一、政治

王国	kingdom	ဧကရာဇ်နိုင်ငံ၊ ဘုရင်နိုင်ငံ
酋长国	emirate	ဧဏ်ဘွားနိုင်ငံ
君主国	monarchy	ဘုရင်နိုင်ငံ၊ ဘုရင်အုပ်စိုးသောနိုင်ငံ
宗主国	suzerain state	အရှင်နိုင်ငံ
合众国	united states	ပြည်ထောင်စုနိုင်ငံ
共和国	republic	သမ္မတနိုင်ငံ
成员国	member state	အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံ
农业国	agricultural country	စိုက်ပျိုးရေးနိုင်ငံ
工业国	industrial country	စက်မှုနိုင်ငံ
独立国	independent country	လွတ်လပ်နိုင်ငံ
中立国	neutral state	ကြားနေနိုင်ငံ
交战国	warring states	စစ်ပြိုင်နိုင်ငံ
保护国	protectorate	စောင့်ရှောက်ခံနိုင်ငံ
附属国	dependency	လက်အောက်ခံနိုင်ငံ၊ ဩဇာခံနိုင်ငံ
卫星国	satellite country	အရံနိုင်ငံ
核大国	nuclear country	ညူကလီယာနိုင်ငံ
世界列强	world powers	ကမ္ဘာ့အင်အားကြီးနိုင်ငံများ
超级大国	super power	အင်အားကြီးနိုင်ငံ
发达国家	developed country	ဖွံ့ဖြိုးပြီးနိုင်ငံ
发展中国家	developing country	ဖွံ့ဖြိုးဆဲနိုင်ငံ
盟国	allied country, ally	မဟာမိတ်နိုင်ငံ
派遣国	dispatching state	စေလွှတ်သောနိုင်ငံ
封建帝国	feudal empire	ပဒေသရာဇ်အင်ပိုင်ယာ
最惠国	most favored country	အခွင့်ထူးခံနိုင်ငံ
东道国	host country	အိမ်ရှင်နိုင်ငံ
社会主义国家	socialist country	ဆိုရှယ်လစ်နိုင်ငံ
资本主义国家	capitalist country	အရင်းရှင်နိုင်ငံ
东方国家	orient country	အရှေ့တိုင်းနိုင်ငံ

一、 政治

西方国家	western country	အနောက်တိုင်းနိုင်ငံ
第三世界国家	Third World country	တတိယကမ္ဘာ့နိုင်ငံ
不结盟国家	non-allied country	ဖက်မလိုက်နိုင်ငံ၊ ကြားနေနိုင်ငံ
对外开放国家	open country	တံခါးဖွင့်နိုင်ငံ
闭关自守的国家	closed country	တံခါးပိတ်နိုင်ငံ
新兴国家	new-emerging country	ထွန်းသစ်စနိုင်ငံ
落后国家	backward country	နောက်ကျနိုင်ငံ
福利国家	welfare nation	ပြည်တော်သာနိုင်ငံ
主权国家	sovereign country	အချုပ်အချာအာဏာပိုင်နိုင်ငံ
2) 国家事务	State affairs	နိုင်ငံတော်ရေးရာ၊ တိုင်းရေးပြည်ရာ
国内事务	internal affairs	ပြည်တွင်းရေးရာ
国外事务	external affairs	ပြည်ပရေးရာ
国家大事	national affairs	နိုင်ငံတော်အရေးအရာ
国事	state affairs	နိုင်ငံတော်ရေးရာ
国务	national affairs, state affairs	နိုင်ငံတော်ရေးရာ၊ တိုင်းရေးပြည်ရာ
国体	state system	နိုင်ငံတော်တည်ဆောက်ပုံစံနစ်
国旗	national flag	နိုင်ငံတော်အလံ
国歌	national anthem	နိုင်ငံတော်သီချင်း
国徽	national emblem	နိုင်ငံတော်တံဆိပ်
政策	policy	မူဝါဒ၊ ပေါ်လစီ
决策	policy decision, making policy	မူဝါဒချမှတ်သည်၊ ပေါ်လစီဆုံးဖြတ်သည်
良策	good plan, sound-strategy	ကောင်းသောစီမံကိန်း၊ အကြံကောင်း
对策	countermeasure	တန်ပြန်ရေးအစီအမံ
失策	misjudgment	မှားယွင်းဆုံးဖြတ်ချက်

一、政治

方针	policy	မူဝါဒ၊ ပေါ်လစီ
国情	national condition	နိုင်ငံတော်အခြေအနေ
国力	national power	နိုင်ငံတော်အင်အား
国务会议	state conference	နိုင်ငံတော်ညီလာခံ၊ နိုင်ငံတော်စည်းဝေးပွဲ၊ နိုင်ငံတော်ကွန်ပရင်
国防力量	defence capability	နိုင်ငံတော်ကာကွယ်ရေးအင်အား
国防	national defence	အမျိုးသားကာကွယ်ရေး
宪法	constitution	ဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံအခြေခံဥပဒေ
宪章	charter	ပဋိညာဉ်စာချုပ်
宪政	constitutionalism	အခြေခံဥပဒေအရအုပ်စိုးသည့်စံနစ်
选举	elect	ရွေးကောက်သည်
选民	voter, elector	မဲဆန္ဒရှင်
选区	constituency	မဲဆန္ဒနယ်
候选人	candidate	ရွေးကောက်ပွဲဝင်ကိုယ်စားလှယ်လောင်း
民主	democracy	ဒီမိုကရေစီ
民心	popular feelings	ပြည်သူ့ဆန္ဒ
民意	will of the people, public opinion	ပြည်သူ့သဘော၊ ပြည်သူ့အလို၊ လူထုဆန္ဒ
民意测验	(public-opinion) poll	ပြည်သူ့ဆန္ဒခံယူခြင်း
民情	condition of the people	ပြည်သူ့လိုအပ်ဆန္ဒ၊ ပြည်သူ့အခြေအနေ
民愤	dissatisfaction of the people	ပြည်သူ့မုန်းတီးမှု
动乱	turmoil, disturbance	ဆူပူလှုပ်ရှားမှု
暴乱	riot, revolt	သောင်းကျန်းမှု
战乱	chaos ,caused by war	စစ်ဗရတ်ဗရက်ဖြစ်မှု
变乱	turmoil,social upheaval	ဗရတ်ဗရက်ဖြစ်မှု၊ ဗရုန်းသုန်းကားဖြစ်ခြင်း
叛乱	rebellion	ပုန်ကန်မှု
武装叛乱	armed rebellion	လက်နက်ကိုင်ပုန်ကန်မှု

一、政治

骚乱	riot, chaos	မငြိမ်မသက်ဖြစ်မှု၊ ဆူပူလှုပ်ရှားမှု၊ အဓိက ရုဏ်း
颠覆	overturn	တွန်းလှန်ဖြိုဖျက်ခြင်း
复辟	restoration	စံနစ်ဟောင်းပြန်ထောင်ခြင်း
腐败	rotten, corrupt	အဂတိလိုက်စားသည်
腐朽	decadent	ပုပ်ဆွေး၊ ဆွေးမြေ့
腐化	degenerate	စာရိတ္တပျက်စီးသည်
国宝	national treasure	နိုင်ငံတော်ရတနာ
国库	national treasury	နိုင်ငံတော်ဘဏ္ဍာတိုက်
国宾	state guest	နိုင်ငံတော်ဧည့်သည်
国宴	state banquet	နိုင်ငံတော်ဂုဏ်ပြုညစာစားပွဲ
国难	national calamity	နိုင်ငံတော်ရင်ဆိုင်သည့်ဘေးဒုက္ခ
国耻	national humiliation	နိုင်ငံတော်အရှက်ရခြင်း
国籍	nationality	နိုင်ငံသား၊ လူမျိုး
国策	national policy	နိုင်ငံတော်ဝါဒပေါ်လစီ
国格	national honor	နိုင်ငံတော်ဂုဏ်သိက္ခာ
国法	national law	နိုင်ငံတော်တရားဥပဒေ
国事访问	state visit	တိုင်းရေးပြည်ရေးခရီး
社会制度	social system	လူမှုရေးစံနစ်
一国两制	one country, two systems	တစ်နိုင်ငံစံနစ်နှစ်မျိုး
国家所有制	state ownership	နိုင်ငံပိုင်စံနစ်
集体所有制	collective ownership	စုပေါင်းပိုင်စံနစ်
社会改革	social reform	လူမှုပြုပြင်ပြောင်းလဲရေး
社会思潮	ideological trends	လူမှုအတွေးအခေါ်
社会舆论	social opinion	လူမှုခံယူချက်၊ လူမှုအဘော်
社会监督	social supervision	လူမှုကြီးကြပ်မှု
社会环境	social environment	လူမှုပတ်ဝန်းကျင်
社会生活	social life	လူမှုဘဝ
社会秩序	social order	လူမှုစည်းကမ်း

一、政治

社会管理	social administration	လူမှုအုပ်ချုပ်ရေး
国家建设	national construction	နိုင်ငံတော်တည်ဆောက်ရေး
国家机器	state apparatus	အစိုးရစက်ယန္တရား
国家职能	functions and power of the state	နိုင်ငံတော်အာဏာနှင့်စွမ်းအင်
国家管理	administration of the state	နိုင်ငံတော်စီမံခန့်ခွဲရေး
国计民生	the national economy and the people's livelihood	အမျိုးသားစီးပွားရေးနှင့်ပြည်သူ့စားဝတ်နေရေး
自主权	power to make decisions, decision-making power	ကိုယ်ပိုင်းဆုံးဖြတ်ခွင့်
民族自尊心	national pride	အမျိုးသားဇာတိမာန်
民族大家庭	the great family of nationalities	လူမျိုးစုများအိမ်ထောင်စုကြီး
与时俱进	keep pace with the time	အချိန်နှင့်အညီတိုးတက်စေရမည်

3) 世界各国 Countries and 国名及首都 capitals

တိုင်းပြည်များနှင့်မြို့တော်များ

a. 亚洲 Asia

အာရှတိုက်

中国(北京) China (Beijing)

တရုတ်ပြည် (ပီကင်း)

阿曼(马斯喀特) Oman (Muscat)

အိုမန် (မတ်စက်)

巴林(麦纳麦) Bahrain (Manama)

ဘာရိန်း (မာနာမာ)

不丹(廷布) Bhutan (Thimphu)

ဘူတန် (သင်ဖူ)

韩国(汉城) the Republic of Korea (Seoul)

ကိုးရီးယားသမ္မတနိုင်ငံ (ဆိုလ်)